

Perusmaksun käyttöönotto Virolahden vesilaitoksella

TeknLtk 29.01.2025

6/15.00.02.01/2024

Valmistelija

Kunnaninsinööri Sami Nivuslammi

Vesihuoltolaissa säädetään yleisesti sekä talousveden että viemäroinnin maksuista. Vesihuoltolain 18 § mukaan vesihuollon maksujen tulee olla sellaiset, että niillä katetaan vesihuoltolaitoksen käyttökustannukset, uus- ja korvausinvestoinnit sekä kohtuullinen tuotto sijoitetulle pääomalle. Vesihuoltolain 19 § mukaan vesilaitoksen tulee periä vesihuollosta käyttömaksua. Lisäksi laitos voi periä liittymismaksua ja perusmaksua sekä muita maksuja laitoksen toimittamista palveluista. Lyhyen tähtäimen näkökulmasta laki edellyttää maksutasoa, joka on riittävä kattamaan kaikki vesihuoltopalveluidentuottamisesta aiheutuvat vuosittaiset kustannukset. Pitkän tähtäimen toimintaedellytysten näkökulmasta oleellista on käyttöomaisuuden kunnosta huolehtiminen riittävän investointitason kautta. Investoinnit tulisi rahoittaa maksuista kerätyillä varoilla.

Virolahden kunnan vesihuoltolaitoksella taksarakenne muodostuu tällä hetkellä lain vaatimista talousveden ja jäteveden käyttömaksuista (€/m³), talousveden- ja jäteveden liittymismaksuista sekä osassa liittymistä perusmaksun kaltainen vesimittarin vuokramaksu 8,04e (alv 0%). Lisäksi käytössä on määritetty maksut jälkiperintäalisestä ja liittymän sulkemisesta/avaamisesta. Perusmaksua ei ole toistaiseksi käyttöönotettu. Erillisen talousveden ja jäteveden perusmaksun periminen on Suomessa nykyään yleistä. Vesihuoltolain 19 § mukaan perusmaksua voidaan periä vesihuoltopalveluiden käyttäjiltä, mikäli se on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen ja aiheuttamisperiaatteen vuoksi.

Perusmaksu on luonteeltaan jatkuva kiinteäksi määritetty maksu, jolla tulisi kattaa osa vesihuoltolaitoksen kiinteistä kustannuksista. Kiinteiden kustannusten kattaminen kokonaan perusmaksulla ei ole kannatettavaa, sillä se poistaisi taloudellisen kannustimen vastuulliselle veden käytölle. Kiinteät kustannukset ovat kustannuksia, jotka eivät riipu käytetystä veden määrästä, vaan syntyvät vesihuoltojärjestelmien ja toimitusvalmiuden ylläpidosta.

Kiinteitä kustannuksia ovat siis henkilöstökulut, rahoituskulut ja poistot, käyttöomaisuuden huoltoon ja ylläpitoon liittyvät materiaali ja palvelukulut sekä hallinnolliset kulut.

Virolahden vesihuoltolaitoksen taksoja on kokonaisuutena tarkistettu viimeksi 29.11.2017, tekninen lautakunta § 159 ja jäteveden hintaa on nostettu 27.11.2019, tekninen lautakunta § 116. Käyttömaksulla voidaan nykytilassa kattaa vesihuollon ylläpidon kiinteät ja muuttuvat kustannukset, mutta korvausinvestointien kattamiseen pelkkä käyttömaksu ei ole riittävä. Vesihuoltolaitoksen taksojen tulisi käyttömaksujen lisäksi sisältää perusmaksut, joilla osin katettaisiin etenkin verkoston ylläpidon ja korvausinvestointien kiinteitä kustannuksia.

Vuonna 2023 vesihuoltolaitoksen kokonaisliikevaihto oli 619.031 €, josta vesilaitoksen osuus oli 202.946 € ja viemärlaitoksen 416.085 €. Vesilaitoksen menot olivat 142.160 € ja viemärlaitoksen 384.492 €, yhteensä 526.652 €. Käyttökate on 92.379 € positiivinen. Vesilaitoksen käyttökate oli 60.787 € ja viemärlaitoksen 31.592 €. Poistot huomioiden vesi- ja viemärlaitoksen tilikauden tulos oli 133.985 € tappiollinen.

Taksarakennemuutoksessa tulee huomioida, että muutokset ovat perusteltuja, kohtuullisia sekä sopimus- ja toimitusehtojen mukaisia. Vesihuoltolaitoksella on toiminta-alueellaan monopoli ja kuluttajalla ei ole vaihtoehtoisia mahdollisuuksia vesihuoltopalveluiden saamiseksi. Toisaalta laki velvoittaa vesihuoltolaitoksen kattamaan toiminnasta aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti asiakkailta perittävillä maksuilla. Kohtuullisuuden ja kuluttajalaskutuksen ennakoitavuuden säilyttämiseksi hinnankorotukset pitää tehdä maltillisesti pidemmällä ajanjaksolla taloudellisista paineista huolimatta.

Virolahden vesihuoltolaitos ei ole oma juridinen oikeushenkilö (esim. osakeyhtiö, vesiosuuskunta) vaan osa kunnan organisaatiota, joten maksujen yleisistä perusteista päättää kuntalain 14 § mukaisesti kunnanvaltuusto. Valtuuston päättämiä maksujen yleisiä perusteita ovat maksulajit (käyttömaksu, liittymismaksu ja perusmaksu). Päätösvalta maksujen yksityiskohtaisesta määrittämisestä, kuten maksujen suuruudesta on delegoitu hallintosäännöllä tekniselle lautakunnalle.

Vuoden 2025 talousarvioon on vesihuoltolaitoksen tuloihin budjetoitu perusmaksuilla saatavan talousveden osalta 80.000€ ja jäteveden osalta 70.000€.

Taksarakenteen muutos ja uusi maksulaji tulisi ottaa käyttöön 2025 alkuvuodesta. Yleisten toimitusehtojen 4.3 Ilmoittaminen maksujen ja taksarakenteen muutoksista kohdan mukaan, ”Maksujen muutoksista ja muutosten perusteista sekä taksarakenteen muutoksesta laitos ilmoittaa asiakkaalle vähintään kuukautta ennen muutosten voimaantuloa. Ilmoitus on tehtävä selkeällä ja helposti havaittavalla tavalla ja se voidaan esimerkiksi lähettää laskun yhteydessä erillisenä tiedotteena asiakkaan laskutusosoitteeseen.

Jos asiakkaan laskut lähetetään verkkopankkiin, laitos lähettää lisäksi ilmoituksen kiinteistön postiosoitteeseen tai asiakkaan ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen.”

Vesihuoltolaitoksen taksarakennetta päivitetään ottamalla käyttöön uusi maksulaji, perusmaksu. Talous- ja jäteveden perusmaksut määräytyvät pienemmissä kiinteistöissä huoneistotyyppin mukaan, suuremmissa mittarikoon mukaan. Taksarakenteen muutos astuu voimaan 1.4.2025.

Alla ehdotus perusmaksuksi, perusmaksu korvaa tällä hetkellä käytössä olevan vesimittarin vuokramaksun 8,04e (alv 0%).

Huoneistotyyppi /Q3 (m ³ /h)	Perusmaksu talousvesi €/vuosi		Perusmaksu jätevesi €/vuosi	
	alv 0%	alv 25,5%	alv 0%	alv 25,5%
omakotitalo (2,5 m ³ /h)	56	70,3	60	75,3
paritalo (4m ³ /h)	101	126,8	109	136,8
3-5 huoneiston talot (6,3 m ³ /h)	203	254,8	218	273,6
6 – huoneiston talot ja 10 m ³ /h (DN 25/40)	396	463,1	429	538,4
16 m ³ /h (DN40/50)	739	927,4	792	994
25 m ³ /h (DN50/65)	1152	1445,8	1234	1548,7
40 m ³ /h (DN65/80)	1455	1826	1566	1965,3
63 m ³ /h (DN80/100)	1762	2211,3	1894	2377
100 m ³ /h (DN80/100)	2119	2659,3	2270	2848,9

alv. muutokset huomioidaan hinnoissa automaattisesti

Esittelijä

Virolahden tekninen johtaja Ilkka Jantunen

Ehdotus

Tekninen lautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että vesihuoltolaitoksen taksarakennetta päivitetään ottamalla käyttöön uusi maksulaji, perusmaksu. Talous- ja jäteveden perusmaksut määräytyvät pienemmissä kiinteistöissä huoneistotyyppin mukaan, suuremmissa mittarikoon mukaan. Taksarakenteen muutos astuu voimaan 1.4.2025.

Lisäksi tekninen lautakunta päättää, että mikäli kunnanvaltuusto hyväksyy edellä esitetyn taksarakenteen muutoksen, otetaan talous- ja jäteveden perusmaksu käyttöön 1.4.2025, esityksen mukaisesti.

Päätös